

Révész Tamás | Csend – A mindennapok költészete

Révész Tamás autonóm fotóművész miközben a nemzetközi fotó-szférának is igen tevékeny formálója. 1968 és 89 között 11-szer nyert „Best Pictorial Report of the Year and Picture of the Year” díjakat. 1997-ben Pulitzer-emlékdíj kitüntetést kapott. Révész a 41 éve futó World Press Photo pályázat kiállítás-sorozatának fontos munkatársa.

A *World Press Photo* 1955-ben Amsterdamban alapított szervezet, A pályázati anyag kiválasztása során évi 50-70.000 fotóból 21 tagú zsűri három héten át válogat, kategóriákba rendezi az utazó-kiállítás pár száz darabját és kiválasztja az „év sajtófotóját”. Az igen szabályozott szervezet praxisával szemben Révész Tamás intim, belső képi világa által vezérelt alkotó. De ebben a belső világban megjelenik a példakép André Kertész tisztelete is. A WPP közegében, pl. Peter Turnley amerikai fotós szerint Révész Tamás munkáiban a neves magyar elődök – Brassai, Capa, Moholy-Nagy és Kertész – szelleme is munkál. Turnley szerint a magyar fotográfusok speciális látásmóddal speciális művészeti irányt képeznek, ami magyarázza univerzális hatásukat / sikerüket. Másik pályatársa, Robert Gurbo fotós egy elveszettnek hitt Kertész-sorozat scannelése alatt, a képernyő előtt Révésszel, és közvetve André Kertésszel töltött időntúli találkozásról ír. Őt idézem: létfontosságú Révésznek, hogy "fotói érzelmeit a lehető legtokéletesebben közvetítsék."

Révész célja, hogy szenzációhajhászás helyett az embert állítsa a kép középpontjába. Ikonikus művének látom a World Trade Center 2001-es tragikus pusztulása előtti és utáni, sajátos, tájképekként láttató képpárba állítását. Lírai fotográfusként talán eleve abban az egykori ártatlan gyermekkorban él, amit korai képei alapján most megsejtünk. Ezek a fotói kerültek az első terembe.

Tulipán Zsuzsa kurátor rendezése nem választja a Révész-pálya erőszakos tagolását, ami WPP-nél érthető módszer. Így sikerül a sajtófotós és képköltő Révész szétválaszthatatlan egységét megőrizni. A korai képek között megjelennek a budapesti gyermekkor és a vidéki búcsúk színhelyein készült képsorozatai is. Vagy a cigánysor és a cigánysoron megélhető drámák sem egy korszak tanúi, hanem humanista művek. Utóbbiak testvéreképei – a második teremben – Szicília és a Duna-delta még emberközeli környezetének táji miliói vagy Róma intim képei. És végül Budapest, Révész visszatérő témája.

A harmadik teremben azután abszolút klasszikus értelemben megfogalmazott / jól befogadható „utazó fotóművész” képei emóciókat, kedves rácsodálkozásokat kiváltó fényképeit láthatjuk.

Révész tartalmas fotóalbumai közül az egyik utolsóban, a 2024-es Turczi Istvánnal együtt készített kötetben szöveges-fotós oldal-párokkal élnek az alkotók. Turczi így versel: „Kell egy hely, se közel, se távol, ami árnyéktalan, nem billeg és világít, / ami van és őrzi magát. / Ahonnan jó a kilátás – befelé.”

Végül szeretném megköszönni Tulipán Zsuzsanna kurátor, Kludovác András grafikus és a kiállításon dolgozó kollégáink munkáját.

Szegő György DLA
a Műcsarnok művészeti igazgatója